

STAROSTWO POWIATOWE
w Raciborzu
BIURO OBSŁUGI KLIENTA

20. 07. 2020

L.dz. _____ ilość zał. _____

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, dnia 14 lipca 2020 r.

ONII.9532.31.2019

Sz. P.

Joanna Koczwara-Kozłowska

Przewodnicząca

Powiatowego Zespołu

do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w Raciborzu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 5 w związku z art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 grudnia 2012 roku w sprawie trybu i sposobu przeprowadzenia kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2013 r. poz.29), po przeprowadzeniu w dniu 26 czerwca 2019 roku kontroli kompleksowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu przez zespół kontrolujący w składzie: Magdalena Samira-Gajny i Renata Gładka – pracowników Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim działających z upoważnienia Wojewody Śląskiego, której wyniki zamieszczone zostały w protokole przesłanym do Powiatowego Zespołu przy piśmie z dnia 8 czerwca 2020 roku znak: ONII.9532.31.2019 przekazują niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1) Kontrolujący oceniają pozytywnie z nieprawidłowościami tryb postępowania orzeczniczego prowadzonego przed Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

Na podstawie analizy poddanych kontroli akt 100 postępowań o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności oraz wyjaśnień udzielonych przez Panią Joannę Koczwara - Kozłowską - Przewodniczącą Powiatowego Zespołu w Raciborzu (pismo nr TA.1710.4.2019 z dnia 9 marca 2020 roku) stwierdzono, że w okresie kontroli tj. od 1 lutego 2019 roku do 30 kwietnia 2019 roku, wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności, które zostały złożone w Powiatowym Zespole były poddawane kontroli formalnej przez pracownika zespołu. Z wyjaśnień udzielonych przez Przewodniczącą wynika, że „kontrolę formalną wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przeprowadza pracownik

administracyjny na etapie wprowadzania wniosku do systemu EKSMOoN (Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności). Dokumentowane jest to na dołączanej do każdego wniosku karcie analizy wniosku, w rubryce analiza formalna, gdzie pracownik wpisuje ewentualne braki lub potwierdza kompletność wniosku i składa swój podpis. Analiza formalna podlega następnie weryfikacji przez Sekretarza lub Przewodniczącego Zespołu." W toku czynności stwierdzono, że we wszystkich kontrolowanych sprawach znajduje się dodatkowy formularz zatytułowany „wstępna analiza wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności” na którym widnieje: imię i nazwisko wnioskodawcy, informacja czy składany wniosek jest pierwszorazowy, czy powtórny, a jeżeli powtórny to ustalona jest data ważności dotychczasowego orzeczenia oraz stopień niepełnosprawności. Ponadto formularz zawiera tabelę, która podzielona jest na analizę formalną oraz analizę merytoryczną, w tym również miejsce na datę i podpis osoby dokonującej weryfikacji, jednakże we wszystkich sprawach podpis stanowi jedynie parafę, bez podania imienia i nazwiska osoby dokonującej tej weryfikacji.

Z wyjaśnień Przewodniczącej w przedmiocie przeprowadzenia weryfikacji dokumentacji medycznej wynika, że: „weryfikacji dokumentacji medycznej dokonuje lekarz – członek Zespołu, na podstawie stosownej umowy. Od czerwca 2018 r. jest to Pan ██████████ – lekarz ortopeda. Dokumentowane jest to na dołączonej do każdego wniosku karcie analizy wniosku, w rubryce analiza merytoryczna, gdzie lekarz wpisuje ewentualne braki lub potwierdza kompletność wniosku i składa swój podpis.” W toku czynności stwierdzono, że formularz, o którym mowa powyżej, znajduje się w aktach spraw, jednakże podpis w postaci parafy oraz brak pieczętki służbowej, uniemożliwia jednoznaczne stwierdzenie, czy analiza jest dokonana przez lekarza. Procedowanie Powiatowego Zespołu w powyższym zakresie budzi wątpliwości w zakresie identyfikacji osoby dokonującej weryfikacji. W aktach spraw nie znajduje się dokument potwierdzający wyznaczenie przez Przewodniczącą Zespołu lekarza do przeprowadzenia weryfikacji dokumentacji medycznej. Kwestia ta została przedstawiona w dalszej części niniejszego protokołu.

Konsekwencją stwierdzenia, że dokumentacja medyczna dołączona do wniosku wymaga uzupełnienia jest konieczność zastosowania trybu przewidzianego w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania, to jest zawiadomienie na piśmie przez przewodniczącego zespołu osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego dziecka o konieczności uzupełnienia brakującej dokumentacji medycznej w wyznaczonym terminie pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. Z wyjaśnień Przewodniczącej Zespołu wynika, że Powiatowy Zespół stosuje w praktyce ww. przepis wynikający z rozporządzenia: „w przypadku braków w dokumentacji medycznej wysyłane jest zawiadomienie o konieczności uzupełnienia dokumentacji medycznej. W zawiadomieniu wskazywana jest data, do której należy uzupełnić wymaganą dokumentację.”

W 15 ze 100 skontrolowanych sprawach o numerach: PZ.8321.1.1025.2018, PZ.8321.1.74.2019, PZ.8321.1.318.2019, PZ.8321.1.110.2019, PZ.8321.1.189.2019, PZ.8321.1.146.2019, PZ.8321.1.226.2019, PZ.8321.1.180.2019, PZ.8321.2.30.2019, PZ.8321.1.308.2019, PZ.8321.1.314.2019, PZ.8321.1.206.2019, PZ.8321.1.46.2019, PZ.8321.1.142.2019, PZ.8321.1.161.2019, zawiadomiono na podstawie § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania osobę zainteresowaną o konieczności uzupełnienia dokumentacji medycznej poprzez dostarczenie do Zespołu jej oryginałów. W 1 sprawie o nr PZ.8321.1.236.2019 zamieszczono wzmiankę o konieczności dostarczenia aktualnej dokumentacji medycznej w zawiadomieniu o terminie posiedzenia składu orzekającego. Pominięcie procedury wskazanej w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania budzi wątpliwości, ponieważ umieszczenie informacji o konieczności uzupełnienia dokumentacji w zawiadomieniu o terminie posiedzenia składu orzekającego nie jest obarczone rygorem

pozostawienia sprawy bez rozpoznania. Działanie takie może prowadzić do sytuacji, gdzie orzeczenie zostanie wydane na podstawie niekompletnej dokumentacji medycznej.

Odnosnie kwestii stawiennictwa strony na posiedzeniu składu orzekającego, w tym w szczególności obecności nieobowiązkowej, z wyjaśnień Przewodniczącej Powiatowego Zespołu wynika, że: *„Na karcie analizy wniosku lekarz zaznacza wskazanie, dotyczące konieczności obecności na posiedzeniu składu orzekającego. W przypadku osób, które deklarują we wniosku, że nie mogą przybyć na posiedzenie składu orzekającego wymagane jest dodatkowe zaświadczenie lekarskie z opisem szczegółowym niemożności stawiennictwa. Rozpatrzenie wniosku zaocznie odbywa się na podstawie wskazania lekarskiego określonego na etapie analizy wniosku w ramach weryfikacji merytorycznej, z zastrzeżeniem, że ostateczna decyzja należy do przewodniczącego składu orzekającego, który rozpatruje wniosek.”*

W 8 sprawach o numerach: PZ.8321.1.103.2019, PZ.8321.1.288.2019, PZ.8321.1.56.2019, PZ.8321.1.70.2019, PZ.8321.1.10.2019, PZ.8321.1.146.2019, PZ.8321.1.299.2019, PZ.8321.1.55.2019, Powiatowy Zespół wydał orzeczenia bez obecności na posiedzeniu osoby zainteresowanej – w tzw. trybie zaocznym. W wyżej wymienionych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości w zastosowaniu trybu zaocznego. Czynny udział strony w postępowaniu (wyrażony w art. 10 § 1 k.p.a.) może być ograniczony tylko w uzasadnionych i prawidłowo udokumentowanych przypadkach, a naruszenie tej zasady stanowi istotną wadę postępowania.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu ustala swoją właściwość miejscową i rzeczową zgodnie z art. 19 k.p.a. Również właściwość instancyjna została ustalona zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Zespół kontrolujący dokonał analizy kryteriów wyznaczania członków Powiatowego Zespołu do składu orzekającego. W myśl przepisu § 33 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania (w brzmieniu obowiązującym do 27.03.2020 r.) specjalność lekarza wyznaczonego do składu orzekającego powinna odpowiadać chorobie zasadniczej osoby zainteresowanej lub dziecka. Z wyjaśnień Przewodniczącej Zespołu wynika, że *„wskazania specjalności lekarskiej przewodniczącego składu orzekającego (w przypadku wniosków dotyczących osób powyżej 16 roku życia) dokonuje lekarz podczas weryfikacji merytorycznej wniosku. Wskazanie to opiera się na rozpoznaniu choroby zasadniczej określonej w zaświadczeniu lekarskim dołączonym do wniosku oraz na podstawie dostarczonej dokumentacji medycznej.*

Na tej podstawie powoływany jest przewodniczący składu spośród członków Zespołu.” W przypadku osób poniżej 16 roku życia procedura jest analogiczna, przy czym Przewodnicząca Zespołu wskazuje, iż *„ze względu na ograniczoną liczbę lekarzy ze specjalnością dziecięcą w większości przypadków przewodniczącym składów orzekających jest pediatra lub psychiatra.”*

Kryteria wyznaczania drugiego członka składu nie są uregulowane obowiązującymi przepisami, natomiast zostały sprecyzowane w sporządzonych przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wytycznych przekazanych zespołom orzekającym pismem BON-IV-5273-125-AP/10 z 29.10.2010 r. oraz pismem nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z 6 listopada 2015 r. W powyższym zakresie działanie Powiatowego Zespołu nie budzi wątpliwości.

W żadnej ze skontrolowanych spraw nie zostało prawidłowo udokumentowane powołanie składu orzekającego dokonane przez Przewodniczącą Powiatowego Zespołu poprzez imienne wyznaczenie spośród członków zespołu

posiadających zaświadczenie uprawniające do orzekania, członków do rozpoznania danego wniosku, o czym będzie mowa w dalszej części przedmiotowego wystąpienia.

Zgodnie z przepisem art. 35 § 3 k.p.a. załatwienie sprawy wymagającej przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy.

Z analizy akt poddanych kontroli wynika, że Powiatowy Zespół rozpatrzył 48 ze 100 skontrolowanych spraw w terminie jednego miesiąca. W 48 skontrolowanych sprawach rozstrzygnięcia wydane zostały w terminie do 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku, a strony zostały poinformowane o niemożności rozpatrzenia wniosku w terminie miesiąca. Cztery spośród wszystkich skontrolowanych spraw rozpatrzone zostały w terminie powyżej dwóch miesięcy. W 46 sprawach strony były informowane o niemożności rozpatrzenia sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 § 3 k.p.a. Zastrzeżenia budzą dwie sprawy. Zgodnie z brzmieniem art. 36 § 2 organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić stronę o każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu. W postępowaniu o numerze PZ.8321.1.318.2019 sprawa została rozpatrzona w terminie dwóch miesięcy z powodu zobowiązania strony do przedłożenia brakującej dokumentacji, ale Powiatowy Zespół nie zawiadomił strony o niezakończono sprawy w terminie, do czego był zobowiązany pomimo iż nieterminowość nie jest następstwem działania/zaniechania Zespołu. W sprawie o numerze PZ.8321.1.259.2019 sprawa również została rozpatrzona w terminie dwóch miesięcy, pierwsze zawiadomienie o terminie posiedzenia strona otrzymała w dniu 5 marca 2019 r., jednakże nie stawiała się z powodu usprawiedliwionej nieobecności – pobytu w szpitalu. Pomimo wydłużenia postępowania brak jest zawiadomienia o niezakończono sprawy w terminie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Przewodniczącej Zespołu: *„na posiedzenie składu orzekającego strona wzywana jest pisemnie, listem poleconym.”* Zawiadomienie generowane jest w systemie EKSMOoN, zawiera dzień, godzinę, numer gabinetu oraz adres, pod którym odbywa się posiedzenie, co zgodne jest z § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W tym zakresie zespół kontrolujący nie stwierdził nieprawidłowości.

Z wyjaśnień przedstawionych przez Przewodniczącą Powiatowego Zespołu wynika, że *„ilość wzywanych osób na posiedzenie składów orzekających jest bardzo różna. Zależy to od ilości złożonych wniosków ze schorzeniami w ramach poszczególnych specjalności lekarskich w danym okresie. Dotychczas odbywały się posiedzenia, na które wzywano np. 2 osoby, ale również takie na które wzywano 25 osób. Trudno określić szacowany czas rozpatrzenia jednej sprawy. Zależy od skomplikowania danego przypadku, ale również od składu orzekającego, który go rozpatruje. W dużym uproszczeniu można przyjąć średnio od 15 do 40 minut. Posiedzenia składów orzekających odbywają się w różnych godzinach. Głównie godziny uzależnione są od dostępności członków składu orzekającego. Większość posiedzeń odbywa się w godzinach popołudniowych, w godzinach urzędowania Zespołu. Zdarzają się jednak również sytuacje posiedzeń popołudniowych, które trwają do godzin wieczornych.”* Po przeprowadzeniu analizy akt skontrolowanych spraw wyjaśnienia te są zgodne ze stanem faktycznym, procedowanie Zespołu w powyższym zakresie jest prawidłowe.

§ 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania stanowi, że orzeczenie powiatowego/miejskiego zespołu doręcza się na piśmie nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia. Z tego obowiązku

Powiatowy Zespół wywiązał się w 73 skontrolowanych sprawach. W 9 sprawach orzeczenie doręczono stronie w terminie 15 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego, a w pozostałych 18 w terminie powyżej 15 dni.

W 46 sprawach orzeczenie zostało odebrane osobiście przez stronę. W 25 sprawach orzeczenia zostały odebrane przez osoby upoważnione do ich odbioru, a stosowne upoważnienia znajdują się w aktach spraw. Natomiast w 29 skontrolowanych sprawach orzeczenie doręczono stronie listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie § 9 ust. 2-3 *rozporządzenia w sprawie orzekania* członek składu orzekającego, w razie odmiennej oceny co do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, zgłasza na piśmie zdanie odrębne wraz z uzasadnieniem. Zgłoszenie zdania odrębnego odnotowuje się w protokole. W przypadku niezgodności ocen w składzie orzekającym, co do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, rozstrzyga ocena przewodniczącego składu orzekającego. W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż w żadnej ze skontrolowanych spraw nie zostało zgłoszone zdanie odrębne, oceny w składzie orzekającym były zgodne.

2) Kontrolujący oceniają pozytywnie warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu spełnia warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń, o których mowa w rozdziale 4 § 24 i 25 *rozporządzenia w sprawie orzekania*.

Pomieszczenia, w których odbywają się postępowania w sprawie orzekania o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień, zapewniają wymagane warunki umożliwiające osobie zainteresowanej lub dziecku:

1. poszanowanie jej dóbr osobistych w trakcie prowadzenia badań;
2. zachowanie w tajemnicy informacji ujawnionych przez nią w trakcie badania;
3. zachowanie poufności i ochrony danych osobowych.

3) Kontrolujący oceniają pozytywnie z nieprawidłowościami prawidłowość wydawanych orzeczeń, stwierdzając w 11 skontrolowanych sprawach istnienie uzasadnionych wątpliwości, co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

W 11 skontrolowanych sprawach o numerach: PZ8321.1.227.2019, PZ.8321.1.11.2019, PZ.8321.1.242.2019, PZ.8321.1.60.2019, PZ.8321.1.149.2019, PZ.8321.1.189.2019, PZ.8321.1.144.2019, PZ.8321.1.204.2019, PZ.8321.2.2.2019, PZ.8321.2.21.2019, PZ.8321.2.49.2019 zaistniały uzasadnione wątpliwości co do zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym.

Analiza akt 100 spraw poddanych kontroli wykazała również inne nieprawidłowości.

Ocena stanu zdrowia sporządzona przez lekarza

W toku kontroli poddano analizie wszystkie *Oceny stanu zdrowia* i stwierdzono co następuje.

Oceny stanu zdrowia nie zostały wypełnione w całości – braki dotyczyły np. określenia zakresu i rodzaju ograniczeń spowodowanych naruszoną sprawnością organizmu. Zespół kontrolujący w 24 skontrolowanych sprawach nie miał zastrzeżeń do wpisów w punkcie dotyczącym zakresu i rodzaju ograniczeń. W 55 sprawach wpis dotyczący zakresu

i rodzaju ograniczeń był nieczytelny, nieprawidłowy lub został określony w sposób niewystarczający. W 21 sprawach o numerach: PZ.8321.2.22.2019, PZ.8321.2.5.2019, PZ.8321.2.14.2019, PZ.8321.1.242.2019, PZ.8321.1.110.2019, PZ.8321.1.60.2019, PZ.8321.1.149.2019, PZ.8321.1.189.2019, PZ.8321.1.144.2019, PZ.8321.2.50.2019, PZ.8321.2.13.2019, PZ.8321.2.28.2019, PZ.8321.2.17.2019, PZ.8321.2.58.2019, PZ.8321.34.2019, PZ.8321.2.21.2019, PZ.8321.2.49.2019, PZ.8321.2.57.2019, PZ.8321.2.38.2019, PZ.8321.2.1.2019, PZ.8321.2.19.2019., brak jest wpisu w punkcie dotyczącym zakresu i rodzaju ograniczeń.

W 49 sprawach stwierdzono, że w ocenie stanu zdrowia w sposób niewystarczający udokumentowano przeprowadzenie badania przedmiotowego lub przeprowadzone na posiedzeniu składu orzekającego badanie było udokumentowane w sposób nieczytelny.

Zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania, przewodniczący powiatowego zespołu wyznacza skład orzekający, w tym przewodniczącego, spośród członków zespołu posiadających zaświadczenia. Postępowanie w tym zakresie budzi wątpliwości zespołu kontrolującego. W skontrolowanych aktach brak jest dokumentacji potwierdzającej realizację powyżej opisanej procedury przez Przewodniczącą Zespołu. Wszelkie wstępne ustalenia udokumentowane są na druku *wstępnej analizy wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności*, przy czym druk ww. analizy nie ma miejsca na stosowną adnotację.

W 9 poniżej wskazanych, skontrolowanych sprawach zastrzeżenia budzi ustalenie symbolu przyczyny niepełnosprawności: PZ.8321.1.222.2019, PZ.8321.1.69.2019, PZ.8321.1.11.2019, PZ.8321.1.60.2019, PZ.8321.1.149.2019, PZ.8321.1.189.2019, PZ.8321.1.204.2019, PZ.8321.2.2.2019, PZ.8321.2.28.2019.

Zastrzeżenia budzą uzasadnienia zawarte w ocenach stanu zdrowia. W 82 skontrolowanych sprawach wpisy były nieprawidłowe. Najczęściej opierały się one jedynie na odniesieniu do dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy lub przytoczeniu definicji ustawowej, a nie zawierały elementów takich jak wskazanie faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione w odniesieniu do ustawowych przesłanek kwalifikacji do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. W pozostałych 18 sprawach uzasadnienia były nieczytelne.

W aktach sprawy o nr PZ.8321.2.49.2019 w punkcie dotyczącym rokowania, przekreślono opcje „rokuje/nie rokuje” zamiast tego pojawił się nieprawidłowy wpis „niepewne”, który nie wynika z obowiązujących przepisów. W sprawie o nr PZ.8321.1.254.2019 punkt odnoszący się do rokowania nie został zaznaczony w żaden sposób.

Oceny specjalistyczne członków składu budzą pewne wątpliwości

Zgodnie z obowiązkiem nałożonym przepisami prawa, doradca zawodowy wyznaczony do składu orzekającego sporządza *Ocenę zawodową dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności oraz rehabilitacji zawodowej*, w której określa w szczególności posiadane kwalifikacje i predyspozycje zawodowe oraz dotychczasowy przebieg kariery zawodowej, indywidualne ograniczenia w wykonywanym zatrudnieniu wynikające z psychofizycznych możliwości oraz warunki, w jakich osoba zainteresowana może podjąć i wykonywać zatrudnienie z uwzględnieniem jej możliwości. Doradca zawodowy brał udział w wydaniu 31 skontrolowanych orzeczeń.

Druk oceny zawodowej nieznacznie odbiega od obowiązującego wzoru, ale zawiera wszystkie elementy wzorcowego formularza. Zmieniono chronologię i układ punktów. Zidentyfikowano następujące zmiany: pkt V *przebieg kariery zawodowej* - w ppkt 2 zastosowano opis *Wykonywany zawód* wobec opisu *Wykonywane zawody* w formularzu

wzorcowym. Taki opis punktu nie sugeruje jednoznacznie konieczności zidentyfikowania i wymienienia wszystkich dotychczas wykonywanych zawodów przez osobę orzekaną; pkt V *Przebieg kariery zawodowej* - w ppkt 4 zastosowano opis *Przyczyna zaprzestania aktualnego zatrudnienia*, wg wzorcowego formularza oceny zawodowej powinno być *Przyczyna zaprzestania ostatniego zatrudnienia*; pkt VIII *Występujące trudności w pełnieniu ról społecznych* w weryfikowanym formularzu to pkt X w obowiązującym wzorze; pkt IX *zalecany rodzaj miejsca pracy* w weryfikowanym formularzu to pkt VIII w obowiązującym wzorze. Ponadto w punkcie tym nie uwzględniono stanowiska przystosowanego na otwartym rynku pracy jako odrębnego rodzaju miejsca pracy podlegającego wyborowi i odznaczeniu; pkt IX *wskazane uczestnictwo w terapii zajęciowej* w obowiązującym wzorze uwzględniono w weryfikowanym formularzu jako ppkt 5 w pkt VII *Ogólna ocena perspektyw zawodowych orzekanego*. Bezpośrednio po punkcie X *Proponowane rozstrzygnięcie* następuje pkt XIV *Uzasadnienie*. Zmiany nie wpływają w istotny sposób na merytorykę formularza oceny z wyjątkiem ograniczenia możliwości wyboru zalecanego miejsca pracy w pkt IX weryfikowanego formularza oceny zawodowej. Formularz oceny zawodowej wypełniony jest pismem odręcznym, miejscami trudno czytelnym.

Wątpliwości budzi sporządzanie ocen w sposób niekompletny. W pkt VII *Ogólna ocena perspektyw zawodowych (...)* wskazanie na występowanie ograniczeń w zatrudnieniu w przypadku uznania osoby orzekanej za niezdolną do pracy jest niezasadne. Ograniczenia w zatrudnieniu należy zidentyfikować i wskazać w ww. punkcie w przypadkach osób zaliczanych do stopnia niepełnosprawności zdolnych do pracy na otwartym rynku pracy oraz niezdolnych do pracy na otwartym rynku z powodu występujących dysfunkcji organizmu, ale zachowujących zdolność do pracy w warunkach chronionych lub na przystosowanym stanowisku pracy na otwartym rynku pracy. W przypadku zidentyfikowania potrzeb szkoleniowych, doradca zawodowy powinien określić przynajmniej w sposób ogólny ich pożądany kierunek lub obszar zawodowy, w przypadku braku takowych, również należy dokonać odpowiedniej adnotacji (np. nie wymaga). Adnotacja dokonana w punkcie VIII *Występujące trudności w pełnieniu ról społecznych (...)* w postaci "występują" nie jest wystarczająca.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownik socjalny wyznaczony do składu orzekającego sporządza *Ocenę funkcjonowania społecznego dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności*, w której określa w szczególności występujące ograniczenia w zdolności do samodzielnej egzystencji i pełnieniu ról społecznych, stopień uzależnienia od innych osób w codziennym funkcjonowaniu, zakres koniecznej opieki lub pomocy innych osób oraz systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Na 100 spraw poddanych kontroli, pracownicy socjalni brali udział w wydaniu 38 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. W toku kontroli ustalono, że oceny funkcjonowania społecznego były sporządzane na formularzach zgodnych ze standardami. Co do zasady pracownik socjalny prawidłowo kwalifikował osoby orzekane do stopni niepełnosprawności, jednakże często nie gromadził wszystkich wymaganych informacji, pozwalających na dokonanie kwalifikacji do stopnia niepełnosprawności. Występują również braki w części dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia ze strony rodziny oraz informacji uzupełniających do oceny zakresu funkcjonowania osoby orzekanej uzyskanych w toku bezpośredniej obserwacji oraz na posiedzeniu składu orzekającego. Wątpliwości budzą przypadki nieprecyzyjnego określenia występujących ograniczeń oraz form dostępnego osobom orzekanym wsparcia oraz nieprecyzyjnego sporządzania uzasadnień. Treść uzasadnienia często nie odnosiła się do konkretnych okoliczności zaistniałych w przypadku orzekanej osoby, w tym m.in. często nie uzasadniono przyczyny niezdolności do pracy oraz nie odnoszono się do zakresu wymaganej pomocy w obszarze pełnienia ról społecznych.

Zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez ustawodawcę, psycholog wyznaczony do składu orzekającego sporządza ocenę psychologiczną dla potrzeb orzekania o niepełnosprawności, w której określa w szczególności występowanie dysfunkcji psychicznych warunkujących trudności w samodzielnym funkcjonowaniu z uwzględnieniem zaburzeń w zakresie procesów poznawczych oraz emocjonalno-motywacyjnych, poziom inteligencji, zaburzenia zachowania werbalnego oraz ruchowego, zaburzenia w interakcjach interpersonalnych, poziom krytycyzmu i samokrytycyzmu, występowanie ograniczeń odpowiednio do wieku w zakresie umiejętności przystosowawczych z uwzględnieniem: zdolności do samoobsługi, samodzielnego zaspokajania własnych potrzeb i uspołecznienia. Spośród wszystkich poddanych kontroli spraw, psycholog został powołany do składu orzekającego w 25 przypadkach. Uzasadnienia na ocenach psychologicznych były bardzo ogólne, nieprecyzyjne, nie odnosiły się do kluczowych przesłanek wynikających z definicji stopni niepełnosprawności, brak informacji w jakim obszarze występują deficyty, które wpływają na orzeczenie danego stopnia niepełnosprawności. W sprawie o nr PZ.8321.2.46.2019 z oceny psychologicznej dla potrzeb zespołu orzekającego o niepełnosprawności dzieci nie wynika potrzeba stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez ustawodawcę, pedagog wyznaczony do składu orzekającego sporządza ocenę pedagogiczną dla potrzeb orzekania o niepełnosprawności, w której określa w szczególności przebieg dotychczasowego kształcenia, występowanie dysfunkcji psychofizycznych utrudniających lub uniemożliwiających kształcenie osoby zainteresowanej w warunkach ogólnodostępnych, występowanie dysfunkcji psychofizycznych utrudniających proces wychowania. Spośród wszystkich poddanych kontroli spraw, pedagog został powołany do składu orzekającego w 6 przypadkach. Wszystkie oceny pedagogiczne budzą wątpliwości. Stwierdzono nieprawidłowość w punkcie XI oceny pedagogicznej dotyczącym kompensacji zaburzeń i stosowanych form wspomaganie rozwoju oraz zakresu niezbędnego wsparcia. Ocena pedagogiczna jest niekompletna. Błąd w druku oceny pedagogicznej, punkt XVIII jest punktem XIV (uzasadnienie). Brak informacji uzyskanych w toku bezpośredniej obserwacji. Uzasadnienia są nieadekwatne w stosunku do proponowanych rozstrzygnięć.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam:

- 1) Zapewnienie zgodności trybu postępowania w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z § 33 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie orzekania* poprzez wyznaczenie przez przewodniczącą Powiatowego Zespołu lekarza/lekarzy do dokonywania wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej załączonej do wniosku w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą oraz określenie specjalności przewodniczącego składu orzekającego. Dokumentowanie ww. czynności na właściwym druku.
- 2) Stosowanie w praktyce obowiązku wynikającego z § 19 *rozporządzenia w sprawie orzekania* poprzez wyznaczenie przez Przewodniczącą Powiatowego Zespołu składu orzekającego, w tym przewodniczącego, spośród członków zespołu posiadających stosowne zaświadczenie i dokumentowanie czynności w formie pisemnej.
- 3) Przestrzeganie obowiązku wynikającego z art. 36 § 1-2 k.p.a. tj. zawiadomienia strony o każdym przypadku niezalążenia sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 § 3 k.p.a., podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.
- 4) Prawidłowe formułowanie uzasadnień orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem brzmienia przepisu §13 ust 4 *rozporządzenia w sprawie orzekania*.

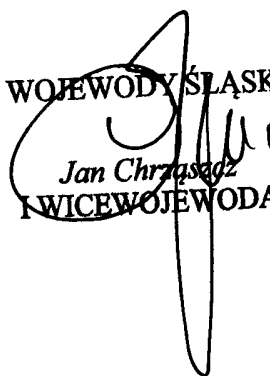
- 5) Podniesienie jakości orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności poprzez wydawanie orzeczeń w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
  - prawidłowe ustalanie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności,
  - prawidłowe ustalanie wskazań zgodnie z art. 6b ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426),
  - prawidłowe ustalanie symbolu przyczyny niepełnosprawności,
  - każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń; rzetelne, wyczerpujące merytorycznie i czytelne uzupełnianie druków oceny stanu zdrowia,
  - rzetelne wypełnianie ocen przez przewodniczącego składu orzekającego z uwzględnieniem uzasadnienia ustaleń orzeczniczych, które muszą pozostawać spójne ze wszystkimi danymi zawartymi w drukach oceny stanu zdrowia,
  - właściwą realizację procesu gromadzenia dokumentacji medycznej, niezbędnej do wydania orzeczenia, poprzez rzetelną analizę dokumentacji medycznej dołączonej do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności i wzywanie do jej uzupełniania w przypadkach, gdy jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia.

- 6) Podniesienie jakości orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności poprzez sporządzanie przez specjalistów członków składów orzekających (psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, pracowników socjalnych) ocen osoby orzekanej w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
  - przestrzeganie standardów w zakresie kwalifikowania do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności;
  - rzetelne i wyczerpujące merytorycznie wypełnianie druków ocen przez specjalistów;
  - precyzję w opisie występowania dysfunkcji osoby orzekanej warunkujących trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych;
  - formułowanie uzasadnień dokonanej kwalifikacji w aspekcie obowiązujących standardów orzeczniczych w zakresie kwalifikowania do osób niepełnosprawnych lub stopnia niepełnosprawności.

- 7) Zastosowanie właściwych instrumentów kontroli zarządczej w celu wyeliminowania przypadków nierzetelnego sporządzania przez członków składów orzekających dokumentów w toku postępowania.
- 8) Zastosowanie właściwych instrumentów kontroli zarządczej w celu wyeliminowania przypadków nierzetelnego stosowania przepisów kodeksu postępowania administracyjnego przez pracowników Powiatowego Zespołu.
- 9) Szczegółową analizę wymienionych wyżej 11 spraw, w których istnieją uzasadnione wątpliwości co do zgodności orzeczenia z zebraną dokumentacją i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, pod względem możliwości zastosowania zapisów art. 6c ust. 3 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych tj. stwierdzenia nieważności orzeczenia lub wznowienia postępowania, przy uwzględnieniu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego określających przesłanki stosowania nadzwyczajnych trybów postępowania oraz wyjaśnień wynikających z pisma Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nr BON-IV-5273-36-1MR/HH/14 z 10 kwietnia 2014 r.

Działając na podstawie § 17 ust. 3 i 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 grudnia 2012 roku w sprawie trybu i sposobu przeprowadzenia kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 29) przekazuję niniejsze zalecenia oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Do wiadomości:

1x Sz. P.
Grzegorz Swoboda
Starosta Raciborski

z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Jan Chruszcz
WICEWOJEWODA